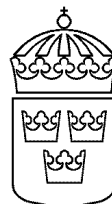

Jordbruksutskottets yttrande 1995/96:JoU2y

Lag om skatt på naturgrus

1995/96
JoU2y

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 7 november 1995 berett jordbruksutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1995/96:87 Lag om skatt på naturgrus jämte motionerna Sk13, Sk14, Sk15 och Sk16.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att en lag införs om skatt på naturgrus. Avsikten är att skatten skall verka för en bättre hushållning med naturgrus. Vidare föreslås att det i naturvårdslagen skall införas en möjlighet för regeringen att föreskriva om skyldighet för den som har täktstillstånd att hålla länsstyrelsen underrättad om vem som exploaterar en täkt och en möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för myndigheternas verksamhet enligt naturvårdslagen.

Lagen om skatt på naturgrus föreslås träda i kraft den 1 juli 1996 och ändringarna i naturvårdslagen den 1 april 1996.

Motioner

1995/96:Sk13 av Ingvar Eriksson (m) vari yrkas att riksdagen avslår regeringens förslag om införande av skatt på naturgrus i enlighet med vad som anförts i motionen.

1995/96:Sk14 av Hanna Zetterberg m.fl. (v) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om producentansvar och återanvändning,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en utvärdering kring denna skatt görs för att noggrant kontrollera att inga andra bieffekter kommer till som en kraftigt ökad användning av krossat berg.

1995/96:Sk15 av Ronny Korsberg m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att en skatt på naturgrus om 10 kr per ton införs från den 1 juli 1996,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om införande av en avfallsskatt som även skall omfatta överskottsmassor, skrotsten m.m.,

3. att riksdagen beslutar införa skatt på naturgrus även för sandsugning till havs.

1995/96:JoU2y

1995/96:16 av Berit Andnor m.fl. (s) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en uppföljning av effekterna av införandet av en skatt på naturgrus.

Utskottets överväganden

Skatt på naturgrus

Utskottet vill inledningsvis erinra om att riksdagen vid flera tillfällen uttalat sig för en ökad användning av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Det råder stor enighet om att användningen av miljöskatter och avgifter kan ge incitament till en bättre hushållning med våra naturresurser. Sådana styrmedel kan också öka lönsamheten för investeringar i miljöskyddande och resursbesparande teknik.

Utskottet delar regeringens bedömning att naturgrus är en icke förnybar naturresurs och att åtgärder bör vidtas för att ytterligare påskynda övergången från naturgrus till alternativa material. Från de synpunkter utskottet har att företräda tillstyrker utskottet att det införs en skatt på naturgrus. Därmed avstyrks motion Sk13.

Som framgår av propositionen ämnar regeringen noga följa utvecklingen på området. Visar det sig att den låga skattenivån inte är tillräcklig för att uppnå den önskade effekten skall förslag till nödvändiga förändringar snabbt kunna läggas fram. Med hänvisning härtill tillstyrker utskottet för sin del att skatten inledningsvis bestäms till 5 kr per ton och avstyrker motion Sk15 yrkande 1. Utskottet utgår vidare från att önskemålen i motionerna Sk14 yrkande 2 och Sk16 om utvärdering av förslagens effekter i olika avseenden kan tillgodoses med hänvisning till samma uttalande i propositionen.

I motiveringen till motion Sk14 yrkande 1 framförs ett allmänt hålllet önskemål att propositionen borde ha kompletterats med ett producentansvar även för byggindustrin och med förslag om hur man ytterligare skulle kunna uppmuntra återanvändning och återvinning av naturgrus. Utskottet konstaterar att motionen inte innehåller något preciserat yrkande i angivet hänseende. Det bör tilläggas att Kretsloppsdelegationen (se bl.a. direktiv 1995:23) har till uppgift att ta fram förslag till en strategi för hur arbetet med en kretsloppsanpassning av samhället skall bedrivas inom olika sektorer. Enligt vad utskottet erfarit planerar delegationen att under våren 1996 avge förslag som gäller byggnadsindustrin.

Återstående yrkanden i motion Sk15 gäller dels införande av en avfalls-skatt, dels att bestämmelserna om skatt på naturgrus skall omfatta även sandsugning till havs.

Utskottet erinrar om att Avfallsskatteutredningen i juni 1994 avgett ett betänkande med förslag om vissa miljöskatter m.m. på avfallsområdet (SOU 1994:114). I mars 1995 har en särskild utredare tillkallats för att ta fram

förslag till en skatt som syftar till att minska mängden avfall som deponeras och för att allsidigt utreda konsekvenserna av att införa en sådan skatt (dir. 1995:37). I avvaktan på resultatet av detta arbete är utskottet inte berett att föreslå en avfallsskatt med den inriktning som avses i motion Sk15 yrkande 2.

Genom den föreslagna konstruktionen av lagen om skatt på naturgrus omfattar skatten även sådan sandsugning m.m. i vattenområde som sker med tillstånd enligt vattenlagen (1983:291). Sandsugning i övrigt inom och utom Sveriges sjöterritorium regleras i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. Enligt förordningen (1991:738) om miljökonsekvensbeskrivningar skall i ärenden om tillstånd till bl.a. utvinning av naturtillgångar enligt kontinentalsockellagen en miljökonsekvensbeskrivning bifogas till ansökningen. Tillståndsmyndighet är Sveriges geologiska undersökning (SGU). Utskottet kan för sin del förutse vissa skatterättsliga eller tekniska problem, om punktskatte-
telagstiftningen skulle göras tillämplig på exploateringsverksamhet utanför svenskt territorium. Det bör dock särskilt framhållas att de företag som utvin-
ner grus, sand och sten med tillstånd enligt kontinentalsockellagen är skyldiga att betala en avgift för verksamheten. Enligt uppgift från SGU varierar denna avgift inom ganska vida gränser, från ca 25 öre per kubikmeter till 10 kr per kubikmeter. Närmare bestämmelser härom finns i förordningen (1966:315) om kontinentalsockeln. Med det anförda avstyrker utskottet motion Sk15 yrkande 3.

Ändring i naturvårdslagen

Som framgår av propositionen finns för närvarande ingen generell bestämmelse i naturvårdslagen som gör det möjligt att meddela föreskrifter om avgifter för tillstånd och tillsyn. Däremot finns en sådan bestämmelse i 69 § miljöskyddslagen. Utskottet anser det angeläget att naturvårdslagen kompletteras på det sätt regeringen föreslår och tillstyrker förslaget om ändring i naturvårdslagen.

Stockholm den 23 november 1995

På jordbruksutskottets vägnar

Lennart Daléus

I beslutet har deltagit: Lennart Daléus (c), Sinikka Bohlin (s), Inge Carlsson (s), Göte Jonsson (m), Leif Marklund (s), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Ingemar Josefsson (s), Carl G Nilsson (m), Eva Eriksson (fp), Ann-Kristine Johansson (s), Maggi Mikaelsson (v), Åsa Stenberg (s), Eva Björne (m), Gudrun Lindvall (mp), Lennart Brunander (c) och Michael Hagberg (s).

Avvikande meningar

1995/96:JoU2y

1. Avslag på förslaget om skatt på naturgrus

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Eva Björne (alla m) anser att utskottets överväganden under rubriken Skatt på naturgrus bort ha följande lydelse:

Som framgår av motion Sk13 har efterfrågan på bergkrossmaterial ökat markant under de senaste åren. Denna tendens bekräftas också av de beräkningar Sveriges geologiska undersökning har gjort. Dessa utvisar att naturgrus användningen vid produktion av ballast sedan år 1987 minskat med ungefär 25 %. Samtidigt har bergkrossanvändningen ökat till 35 %. Statens naturvårdsverk har i aktionsprogrammet Ett miljöanpassat samhälle ställt upp ett delmål till år 1994 att berg skulle svara för minst 30 % av ballastproduktionen. Alla tecken tyder således på att gällande riktlinjer för hushållningen med naturgrus är fullt tillräckliga. Den kontinuerligt sjunkande användningen av naturgrus torde vara ett utslag av det personliga ägaransvaret att hushålla med ändliga naturresurser. Det finns således, som motionärerna anför, inga klara argument för att en skatt skulle leda till en minskad användning av naturgrus. Regeringens förslag leder därmed endast till att det samlade skatetrycket ökar inom en viss näringsgren. Utskottet anser således att skatteutskottet bör med tillstyrkande av motion Sk13 avstyrka regeringens förslag om en ny skatt på naturgrus. Därmed bör även övriga motioner i detta avsnitt avstyrkas.

2. Skattenivån

Gudrun Lindvall (mp) anser att den del av utskottets överväganden under rubriken Skatt på naturgrus som börjar med ”Som framgår” och slutar med ”Sk15 yrkande 1” bort ha följande lydelse:

Som anføres i Miljöpartiets motion Sk15 är det viktigt att skatten på naturgrus ger tillräckligt incitament för en övergång till andra material än naturgrus. De beräkningar som gjorts angående prisskillnaden mellan naturgrus och bergkross tyder på att den av regeringen föreslagna nivån är för låg. Enligt Utredningen om naturgrusskatt (SOU 1995:67) är en skattenivå om 10 kr per ton rimlig från styrmedelssynpunkt. Enligt utskottets mening måste skatten sättas så högt att naturgrus av kostnadsskäl inte längre framstår som det förmånligaste alternativet. Utskottet föreslår därför att skatteutskottet tillstyrker motion Sk15 yrkande 1 om en skattenivå på 10 kr per ton.

Gotab, Stockholm 1995

1995/96:JoU2y